

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 19. jūlijā
(OR. en)

12048/23

RECH 362
COMPET 778
IND 408
MI 646
EDUC 324
TELECOM 234
ENER 453
ENV 880
AGRI 416
TRANS 320
SAN 466

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2023. gada 19. jūlijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2023) 457 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI
ES misiju darbība divu gadu garumā — panāktā progresa novērtējums un turpmākā virzība

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 457 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 457 *final*

Briselē, 19.7.2023.
COM(2023) 457 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**ES misiju darbība divu gadu garumā — panāktā progresa novērtējums un turpmākā
virzība**

{SWD(2023) 260 final}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

ES misiju darbība divu gadu garumā — panāktā progresa novērtējums un turpmākā virzība

1. JAUNS PAMATPROGRAMMAS “APVĀRSNIS EIROPA” INSTRUMENTS

Nemot vērā straujās pārmaiņas un ne tikai apdraudējumu, bet arī iespēju palielināšanos, ES saskaras ar vēl nepieredzētiem sarežģījumiem. Uz šīm problēmām, tostarp Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, klimata pārmaiņu ietekmi, vides degradāciju, ārkārtas situācijām veselības aprūpes jomā, demogrāfisko spiedienu un pieaugošo nevienlīdzību, ir steidzami jāreaģē ar inovatīviem risinājumiem. ES spēja risināt šīs grūtības veidos ne tikai mūsu visu kopīgo nākotni, bet arī priekšstatu par mūsu demokrātiskās sistēmas un tās vērtību efektivitāti.

Misijās balstīta sabiedriskā politika ir jauna un daudzsološa pieeja sabiedrības problēmu risināšanai. Tā ietver vērienīgu un konkrētu, taču sasniedzamu mērķu izvirzīšanu un publisko un privāto resursu novirzīšanu, pētniecības un inovācijas centienus, kā arī sabiedrības iesaistīšanos to sasniegšanā noteiktā termiņā. Šī pieeja pirmoreiz tika izmantota ES pētniecības un inovācijas finansēšanas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”¹ paplašinātā instrumentu kopuma satvarā.

ES misijas vairākos unikālos veidos papildina un izvērš tradicionālo pētniecību un inovāciju. To mērķis ir sasniegt konkrētus un redzamus rezultātus sabiedrībā, savukārt vairums instrumentu ir vērsti uz zinātnisko un/vai ekonomisko ietekmi. Tās ne tikai sniedz finansiālu atbalstu pētniecībai un inovācijai, bet arī koordinē attiecīgos regulatīvos un politikas aspektus. Tām ir ilgāka termiņa — desmitgadēs mērāmi — darbības grafiki, kas tomēr ir fiksēti. Tādējādi centieni tiek koncentrēti un tiek veicināta strauja virzība uz gala rezultātu. Liela uzmanība tiek pievērsta iedzīvotāju un ieinteresēto personu iesaistei jau no paša sākuma, līdz ar to tehnoloģiju pieņemšana un iekļautība kļūst par modeļa neatņemamu sastāvdaļu. Lai gan to pamats ir pētniecība un inovācija, tās pārsniedz fundamentālos un lietīšķos pētījumus, izmantojot plašu pieeju inovācijai (tostarp sociālajā un organizatoriskajā jomā), valorizējot esošās zināšanas un tādējādi savstarpēji sasaistot visu pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” darbību klāstu. Misijas neparedz noteiktus līdzekļus to mērķu sasniegšanai, tāpēc tās būtībā ir starpdisciplināras, līdz ar to ir vajadzīga portfeļa pieeja, kas veicina risinājumu izstrādes un ieviešanas sinerģiju un papildināmību.

Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” ir noteiktas piecas misiju jomas, kurās būtu iespējams efektīvi risināt problēmas, izmantojot misijās balstītu pieeju. Šīs jomas ir: pielāgošanās klimata pārmaiņām, tostarp sabiedrības pārveide; vēzis; veselīgi okeāni, jūras,

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, 2. apsvēruma.

piekrastes un iekšzemes ūdeņi; klimatneitrālas un viedas pilsētas; augsnes veselība un pārtika. Komisija līdz šim ir sākusī piecas ES misijas², pamatojoties uz īpašu misiju padomju ziņojumiem, kuros novērtēts tehnoloģiskās un sociālās inovācijas briedums šajās jomās. Katrai misijai tika izstrādāti detalizēti misiju īstenošanas plāni, par sākumpunktu izmantojot pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” juridiskajā pamatā noteiktos misijas kritērijus.

Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” regulā³ ir noteikts, ka ES misijas jānovērtē ne vēlāk kā 2023. gadā. Novērtētas tiek gan atsevišķās misijas, gan misiju instruments kā tāds, kā arī tiek pārskatītas misiju jomas. Paziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā ir izklāstīti šā novērtējuma rezultāti un sniegti katras misijas “pašnovērtējumi”, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

- vērienīgs, tomēr reālistisks misijas mērķis;
- pievienotā vērtība;
- pētniecības un inovācijas saturs;
- nodrošināt, ka īstenošana ir iespējama, izmērāma un ar noteiktu termiņu;
- līdzdalības nodrošināšana;
- budžets;
- iedzīvotāju un ieinteresēto personu iesaistīšana;
- progress, sasniegumi un atskaites punkti.

Atlases procesa novērtējumā tika identificēti arī trūkumi un tika apsvērta iespēja uzsākt papildu misijas visās piecās jomās. Šajā paziņojumā ir izklāstīti galvenie secinājumi, kas gūti, rūpīgi novērtējot ES misijas, un ieskicēta šā instrumenta turpmākā virzība.

2. GALVENIE LĪDZŠINĒJIE SASNIEGUMI

Mazāk nekā divus gadus pēc īstenošanas sākuma pašreizējās piecas ES misijas ir individuāli un kolektīvi pierādījušas savu potenciālu. Šajā iedaļā ir sniegts pārskats par katras no piecu aktīvo misiju galvenajiem sasniegumiem, kas apzināti novērtējumā, kā arī vispārējs novērtējums par gūto pozitīvo pieredzi. Nākamajā iedaļā galvenā uzmanība ir pievērsta apzinātajiem ierobežojumiem un tiek ierosinātas darbības, lai tos novērstu un nākamajos gados turpinātu misiju instrumenta pilnveidošanu un uzlabošanu.

2.1. Pielāgošanās klimata pārmaiņām

Misijas mērķis ir **atbalstīt vismaz 150 Eiropas reģionu, lai tie līdz 2030. gadam kļūtu klimatnoturīgi.** Misija tika izstrādāta vienlaikus ar ES Klimatadaptācijas stratēģiju⁴ un ir saistīta ar stratēģijas mērķi līdz 2050. gadam panākt Eiropas klimatnoturību. Tā ir veidota ar mērķi palīdzēt paātrināt pielāgošanos klimata pārmaiņām un rosināt transformatīvas

2 COM(2021) 609 final.

3 8. panta 5. punkts un 11. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021.).

4 COM(2021) 82 final.

pārmaiņas Eiropā, veicinot sistēmiskāku politikas veidošanu uz pētniecības un inovācijas radīto jaunāko zināšanu, tehnoloģiju un datu pamata.

Konkrētāk, tā palīdz reģioniem un vietējām pašvaldībām, sniedzot tiešu atbalstu un atvieglojot piekļuvi zināšanām trīs jomās: 1) labāk izprast **klīmata riskus**, kuriem tie ir un būs pakļauti; 2) noteikt **ceļu uz klīmatnoturību vismaz 150 reģioniem**, eksperimentējot ar dažādiem nākotnes scenārijiem; un 3) veidot **noturību ar vismaz 75 liela mēroga demonstrējuma projektiem**.

Kopš misijas darbības sākuma 2021. gada septembrī **308 reģionālās un vietējās iestādes** ir parakstījušas **misijas hartu**, apliecinot skaidru politisko apņemšanos tiekties sasniegt misijas mērķus. 2023. gada janvārī darbību sāka **misijas īstenošanas platforma**, kas sniedz tehnisko palīdzību reģioniem, kā arī **misijas prakses kopiena**. Kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB) misija sāka sazināties ar reģioniem, lai **apzinātu tādu pielāgošanās projektu plūsmu, kuri būtu spējīgi piesaistīt bankas finansējumu**. Sadarbībā ar JRC ĢD un EIT Klīmata ZIK tiek izstrādāti **pielāgošanās inovācijas ceļi**, pamatojoties uz viedo specializāciju un partnerībām reģionālajai inovācijai.

Pirmie pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” misijas projekti palīdz reģionālajām un vietējām iestādēm veikt klīmata riska un neaizsargātības novērtējumus, demonstrēt **inovatīvus risinājumus** (piemēram, **pret plūdiem drošas ēkas, pret sausumu izturīgākus kultūraugus** un inovatīvus **apdrošināšanas produktus**) vai atbalstīt tās ar iedzīvotāju līdzdalības veicināšanas instrumentiem. Demonstrējuma projektiem, kas atbilst atlases kritērijiem, bet kuriem nevar piešķirt prioritāti, tiek piešķirts **izcilības zīmogs**, lai veicinātu to izmantošanu citās finansēšanas programmās.

2.2. Vēzis

Vēža uzveikšanas misijas vispārējais mērķis ir **līdz 2030. gadam uzlabot dzīvi vairāk nekā 3 miljoniem cilvēku**, īstenojot profilaksi, ārstēšanu un ļaujot vēža skartajiem, tostarp viņu ģimenēm, dzīvot ilgāk un labāk. Misija ir vērsta uz četriem konkrētiem mērķiem: 1) nodrošināt labāku izpratni par vēzi; 2) uzlabot profilaksi, tostarp ar skrīningu un agrīnu atklāšanu; 3) uzlabot diagnostiku un ārstēšanu un 4) uzlabot pacientu un to ģimenes locekļu dzīves kvalitāti.

Misija vēža jomā ir būtiska ES investīciju vēža pētniecībā sastāvdaļa, un inovācijai ir ļoti liela nozīme Vēža uzveikšanas plāna un daudzu tā galveno darbību sekmīgā īstenošanā spēcīgas Eiropas veselības savienības satvarā. Lai veicinātu pētniecības un inovācijas un veselības politikas integrāciju, vēža uzveikšanas misija un **Eiropas Vēža uzveikšanas plāns**⁵ jau no paša sākuma tika izstrādāti kopā. Tika saskaņoti to mērķi, panākta vienošanās par papildinošām pamatiniciatīvām un izveidota kopīga pārvaldība.

ES līmenī vēža uzveikšanas misija un Vēža uzveikšanas plāns ir veicinājuši **jaunu dialogu ar dalībvalstīm** par vēzi un apvienojuši veselības un pētniecības ministrijas, lai sadarbotos

5 COM(2021) 44 final.

kopīgā Sabiedrības veselības ekspertu grupas **vēža apakšgrupā**⁶. Tas rada piemērotu vidi pētniecības pierādījumiem sistemātiskai informācijas nodrošināšanai politikas izstrādē. Vēža uzveikšanas misija veicināja Sabiedrības veselības ekspertu grupas agrīnu iesaisti, un tā palīdzēja izstrādāt atjaunināto **Padomes ieteikumu par vēža skrīningu**⁷, attiecinot skrīningu arī uz prostatas, plaušu un kuņģa vēzi, ne tikai krūts, kolorektālo un dzemdes kakla vēzi. Replicējot šo integrēto pieeju veselības un pētniecības politikai, nesen izveidotie **valstu vēža uzveikšanas misijas centri** veicinās starppolitisko dialogu ar valstu ieinteresētajām personām attiecībā uz vēža profilaksi un kontroli.

Misijai ir būtiska nozīme, veicinot **UNCAN.eu — Eiropas vēža datu centra** — izveidi, lai palīdzētu pētniekiem analizēt apvienotus pētniecības, veselības un citus būtiskus datus vēl nepieredzētā mērogā, uzlabojot datu stabilitāti un radot jaunas pētniecības iespējas. Misija dod iespēju īstenot arī **citas ES iniciatīvas**: tā atbalsta **Eiropas Vēža pacientu digitālo centru**, kas ļaus pacientiem kopīgot savus datus, labāk orientēties veselības aprūpes sistēmās un nākotnes Eiropas veselības datu telpu pārvērst taustāmos ieguvumos pētniekiem un iedzīvotājiem. Turklāt ir uzsākts **dialogs ar vēzi pārcietušajiem jauniešiem**, dodot viņiem iespēju dalīties pieredzē, paust savas specifiskās vajadzības un kopīgi izstrādāt iniciatīvas, kas palīdzēs šīs problēmas risināt.

2.3. Līdz 2030. gadam atjaunot mūsu okeānu un ūdeņu stāvokli

Misijas mērķis ir **saskaņot jūras un saldūdens ekosistēmu aizsardzību un atjaunošanu ar pieaugošo spiedienu uz ūdens resursiem**. Misija tiešā veidā veicina to, lai ES kļūtu par līderi pārejā uz ilgtspējīgu un aprites zilo ekonomiku, un virza šīs pārkārtošanās īstenošanai nepieciešamo jauno inovāciju vilni.

Kā iekļaujoša, sistēmiska un pārveidojoša iniciatīva, kas apvieno pašreizējos centienus ES, valstu un reģionālā līmenī, misija palīdz **pārvarēt pārvaldības sistēmu sadrumstalotību** un veicina **galveno ES tiesību aktu un politikas**⁸ īstenošanu jūras, jūrlietu un saldūdens jomās, kā arī ar tām saistītās jomās.

Misija ir izveidojusi četras **misijas “bākas”**⁹ lielajos Eiropas jūras un upju baseinos, lai **izmēģinātu, demonstrētu un izvērstu** vajadzīgos risinājumus, darot tos pieejamus vairāk nekā 100 Eiropas asociētajiem reģioniem. Misijas hartā ir apsolīts īstenot vairāk nekā 480 darbību, mobilizējot kopumā 3,72 miljardus EUR¹⁰. Apstiprinot hartu, dalībvalstis,

6 https://health.ec.europa.eu/latest-updates/commission-expert-group-public-health-2022-12-08_en.

7 <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2022/12/09/council-updates-its-recommendation-to-screen-for-cancer/>.

8 Piemēram, Dabas atjaunošanas akta priekšlikums, Tālāko reģionu stratēģija, Arktikas stratēģija, Aļģu nozares stratēģija, ES rīcības plāns jūras ekosistēmu aizsardzībai un atjaunošanai ilgtspējīgai un noturīgai zvejniecībai.

9 Tās ir: Atlantijas okeāna un Arktikas baseina bāka; Baltijas jūras un Ziemeļjūras baseina bāka; Vidusjūras baseina bāka un Donavas upes baseina bāka.

10 Misijas Okeāna un ūdeņu harta ir vienkāršs, iekļaujošs un iedvesmojošs satvars, kurā aicināts veikt konkrētas darbības, lai uzlabotu sadarbību nolūkā sasniegt misijas mērķus. Tajā var iesaistīties jebkura publiskā vai privātā ieinteresētā persona. Misijas darbības aptver pētniecību un inovāciju, zināšanas un datus, iedzīvotāju iesaisti, risinājumu paplašināšanu/izvērsšanu, izglītību un apmācību.

reģioni, vietējās pašvaldības, starptautiskie partneri¹¹ un daudzas dažādas ieinteresētās personas **pauž spēcīgu politisko atbalstu, veic konkrētus pasākumus un mobilizē augšupējas darbības un resursus**. Misijas bāku satvarā tiek izveidotas būtiskas **dalībnieku kopienas** (piemēram, ostu, flotes īpašnieku, piekrastes pilsētu, salu, zvejas un saglabāšanas kopienas), apvienojot piekrastes pilsētas, salas, zvejas un saglabāšanas kopienas, ostas un flotes īpašniekus. Ir izveidota **īstenošanas platforma**, lai sniegtu atbalstu ieinteresētajām personām, kas apņēmušās īstenot misiju.

Viens no veidiem, kā uzrunāt ieinteresētās personas, ir **Eiropas okeāna digitālais dvīnis**, kas sāks darboties 2024. gadā. Tas padara zināšanas par okeāniem viegli pieejamas iedzīvotājiem, uzņēmējiem, zinātniekiem un politikas veidotājiem, tādējādi ļaujot izdarīt prognozes un pieņemt ar informāciju pamatotus lēmumus. Misija arī īsteno līdzdalības pieejas un iedzīvotāju iesaisti, piemēram, amatierzinātnes un okeānpratības pasākumus, sabiedrības vadītus jūrsaimniecības pasākumus un atbildīga jūras produktu patēriņa kampaņas.

Misija darbojas kā **katalizators sinerģijai un papildināmībai** dažādās ES, valstu un reģionālajās programmās, jau apvienojot līdzekļus ārpus pētniecības un inovācijas, proti, EJZAF¹² valstu plānus, *BlueInvest* platformu ar riska finansējumu 1,5 miljardu EUR apmērā, Atveseļošanas un noturības fondus, *Interreg* un *Copernicus*.

2.4. 100 klimatneitrālu un viedu pilsētu līdz 2030. gadam

Misijai ir divi mērķi — **līdz 2030. gadam panākt, ka 100 pilsētas kļūst klimatneitrālas un viedas**, un nodrošināt, lai šīs pilsētas darbotos arī kā eksperimentu un inovāciju centri, palīdzot **visām Eiropas pilsētām kļūst klimatneitrālām līdz 2050. gadam**. Interese par misiju jau no paša sākuma ir bijusi ievērojama — dalībai misijā ir pieteikušās vairāk nekā 377 pilsētas.

Misija ir izveidojusi **ambiciozu pilsētu kopienu**¹³. Izmantojot **misijas platformu**, iesaistītās pilsētas var piekļūt tiešsaistes portālam, kurā tās var strādāt grupās, apmainīties ar pieredzi un piekļūt zināšanu repozitorijam, lai paātrinātu klimatneitrālus risinājumus. Pašlaik portālā ir vairāk nekā 1400 aktīvu lietotāju.

Misija ir **iekļaujoša**, iesaistot visas ES dalībvalstis un astoņas asociētās valstis. Dalībvalstis tiek sistemātiski iesaistītas, īstenojot valstu apmeklējumus un projektu *CapaCITIES*¹⁴, kas atbalsta valstu tīklus un tos savstarpēji savieno. Visas pilsētas ir sākušas kopīgi ar vietējo kopienu un iedzīvotājiem izstrādāt savu **klimata pilsētu līgumu** (KPL), ko atbalsta specializēti **pilsētu padomdevēji**.

EIB atbalsta misijas darbības, tostarp mērķtiecīgu izpratnes veidošanu pilsētās un ieguldījumu KPL pārskatīšanas procesā. Tika izraudzītas **53 izmēģinājuma pilsētas**¹⁵, kas

11 Savienības Vidusjūrai ministru deklarācija, 2022. gada jūnijs.

12 Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds.

13 100 pilsētas no dalībvalstīm un 12 pilsētas no iniciatīvas *Horizon 2020* asociētajām valstīm.

14 <https://cordis.europa.eu/project/id/101056927>.

15 <https://netzerocities.eu/wp-content/uploads/2023/03/Pilot-Cities-Announcement-Press-Release-Mar-2023-Final.pdf>.

saņems dotācijas (no 0,5 līdz 1,5 miljoniem EUR), lai izstrādātu inovatīvus risinājumus klimatiskās pārkārtošanās izaicinājumiem. Vēl 50 pilsētas drīz gūs labumu no izmēģinājuma projektos paveiktā, apmainoties ar pieredzi ar izmēģinājuma pilsētām un saņemot to konsultācijas.

Pilsētu misijas un klimatadaptācijas misija pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” satvarā rīko kopīgu uzaicinājumu, kura pamatā ir pilsētvides atjaunošana. Īpaša pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” darbība dod iespēju misijā iesaistīties arī Ukrainas pilsētām. **Ir izveidota sinerģija ar ES programmām un iniciatīvām**, tostarp ar Eiropas Inovācijas padomi (EIP), Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, “LIFE” programmas stratēģiskajiem integrētajiem projektiem un Inovatīvajām pilsētvides darbībām¹⁶.

Daudzas dalībvalstis un reģioni savās reģionālajās darbības programmās atsaucas uz pilsētu misiju, un valstu līmenī, piemēram, Grieķijā un Spānijā, ir noteiktas īpašas finansējuma plūsmas. Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” darba programmas 2023. un 2024. gadam satvarā misija arī rīko kopīgu uzaicinājumu ar Partnerībām bezemisiju mobilitātei (*2Zero*) un Eiropas partnerību “Satīklota, sadarbīga un automatizēta mobilitāte” (*CCAM*), kura kopējais budžets ir 50 miljoni EUR. **Pilsētu pārkārtošanās centrs**¹⁷ atbalsta pilsētu misijas starptautiskos informatīvos pasākumus un saiknes ar iniciatīvas “Misija — inovācija” globālo pilsētu pārkārtošanās misiju.

2.5. Augsnes kurss Eiropai

Misijas mērķis ir **līdz 2030. gadam izveidot 100 dzīvās laboratorijas un bākas projektus**, un tā tiecas rast risinājumus augsnes ilgtspējīgai apsaimniekošanai un atjaunošanai lauku un pilsētu teritorijās. Aptuveni **60 % ES augšņu ir uzskatāmas par neveselīgām**¹⁸, t. i., tās zaudē spēju atbalstīt pārtikas ražošanu, bioloģisko daudzveidību un ūdens, barības vielu un oglekļa aprites ciklu regulēšanu. Kopā ar Augsnes stratēģiju 2030. gadam, priekšlikumu direktīvai par augsnes monitoringu un noturību un ES Augsnes observatoriju misija ir daļa no stabila augsnes aizsardzības un atjaunošanas satvara, kā to ir atzinis arī Eiropas Parlaments¹⁹.

Divpadsmit **ES zaļā kursa stratēģijās, paziņojumos un rīcības plānos misija ir atzīta par instrumentu**, ar ko sasniegt attiecīgos politikas mērķus²⁰. **Misija saņem atbalstu no tādiem avotiem** kā programma “LIFE” un kopuzņēmums “Apritegta biobāzēta Eiropa”²¹, *PRIMA*²² un

16 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-greening-cities>.

17 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/local-action-global-impact-urban-transitions-mission-centre-starts-its-activities-2022-12-13_en.

18 <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>.

19 Eiropas Parlamenta 2021. gada 28. aprīļa rezolūcija par augsnes aizsardzību (2021/2548(RSP)).

20 Stratēģija “No lauka līdz galdam”; ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam; ES Klimatadaptācijas stratēģija; ES Meža stratēģija 2030. gadam; Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns; Rīcības plāns bioloģiskās ražošanas attīstībai; Ilgtermiņa redzējums par ES lauku apvidiem; ES Augsnes stratēģija 2030. gadam; Paziņojums par ilgtspējīgiem oglekļa aprites cikliem; Paziņojums par to, kā garantēt nodrošinātību ar pārtiku un stiprināt pārtikas sistēmu izturētspēju; Paziņojums par mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšanu; Tiesiskais regulējums Savienības ilgtspējīgas pārtikas sistēmai (*FSFS*); Paziņojums par Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Glābiet bites un lauksaimniekus! Ceļā uz bitēm draudzīgu lauksaimniecību veselīgai videi”.

21 <https://www.cbe.europa.eu/>.

EIP. Veicinot izglītību augsnes jomā, misija atbalsta **Eiropas Prasmju gadu**. Lai piesaistītu papildu finanšu resursus, **EIB** saistībā ar *InvestEU* izstrādā plūsmu liela mēroga ar augsni saistītām investīcijām.

Kopumā dalībvalstis ir ziņojušas par vairāk nekā 200 papildu darbībām misijas mērķu kontekstā. **Misija ir integrēta 18 no 28 dalībvalstu stratēģiskajos plānos kopējās lauksaimniecības politikas (KLP)²³ satvarā**, tādējādi veidojot saiknes starp inovācijām augsnes apsaimniekošanā, lauksaimniecības praksi un KLP līdzekļu piešķiršanu. Šīs sinerģijas ļaus izvērst un atkārtot misijas satvarā izstrādātos risinājumus vairāk nekā **1000 papildu testēšanas objektos**. Misijas satvarā reģionālās un vietējās iestādes izstrādā **teritoriālos augsnes apsaimniekošanas nolīgumus augsnes veselības jomā**. Misijas augsnes platforma²⁴ darbojas kā vienas pieturas aģentūra informācijas nodošanai un iesaistei misijas darbībās.

Misija veicina saskaņotu augsnes monitoringu ES un izstrādā **augšnes dekontaminācijas un reģenerācijas stratēģijas**, kā arī **jaunus uzņēmējdarbības modeļus** augsnei draudzīgām un klimatneitrālām vērtības ķēdēm. **Atbalstot oglekļa saistīgu lauksaimniecību**, augsnes misija veicina izmaksu ziņā konkurētspējīgu oglekļa piesaistījumu monitoringa, ziņošanas un verificācijas rīku izmantošanu.

Misijas pirmās “dzīvās laboratorijas” sāks darboties 2024. gadā, un to paspārnē izveidos vairāk nekā 200 testēšanas vietu vietēja mēroga eksperimentiem pilsētu un lauku apvidos. Misija uzrunā dažādas auditorijas jaunā veidā, piemēram, iesaistot kultūras un radošās nozares un popularizējot Misijas manifestu²⁵. Raugoties ārpus Eiropas, misija ir kļuvusi par svarīgu pamatiniciatīvu starptautiskajai sadarbībai ar Globālo augsnes partnerību²⁶, Lauksaimniecības inovācijas misiju klimatam²⁷, kā arī ar starptautiskiem pētniecības un inovācijas partneriem, piemēram, Japānu, ASV, Kanādu un Āfrikas valstīm.

2.6. ES misiju vispārējs novērtējums

Šajā apakšiedaļā ir sniegts kopsavilkums novērtējumam par misiju instrumentu kā tādu, izsakot dažus horizontālus secinājumus visu piecu misiju kontekstā par juridiskajā pamatā paredzētajiem aspektiem: atlases process, pārvaldība, budžets, fokuss un līdzšinējais progress. Kopš ES misiju izveides tās ir apliecinājušas nepārprotamu potenciālu paātrināt pārmaiņas. Ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” finansējuma palīdzību ES misijas ir sasaistījušas un atbalstījušas rīcībpolitiku un programmas visā ES ar vietējās sabiedrības iesaisti un līdzdalību īstenošanā. Novērtējums apstiprina, ka misijas ir piemērotas un iedvesmojošas iniciatīvas, kas sniedz jaunu impulsu svarīgām ES politikas prioritātēm un

22 <https://prima-med.org/>.

23 https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en.

24 <https://mission-soil-platform.ec.europa.eu/>.

25 Līdz 2023. gada jūnija vidum manifestu bija parakstījuši vairāk nekā 1400 parakstītāju, tostarp 100 publiskā un privātā sektora iestādes.

26 <https://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>.

27 <https://www.aimforclimate.org/>.

palīdz saskaņot ES, valstu, reģionālās un vietējās politikas centienus virzībā uz kopīgiem mērķiem.

Atlases procedūra — novērtējumā konstatēts, ka gadu ilgušais misijas attīstības process ir sniedzis vērtīgas iespējas vadošajiem ekspertiem un plašam ieinteresēto personu lokam piedalīties misiju līdzradīšanā, piemēram, iesaistoties misiju padomēs un pilsoņu paneļdiskusijās. Tajā arī tika apstiprināts, ka misijas teritorijas un pašas ES misijas joprojām ir svarīgas.

Pārvaldība — katrā misijā ir iekļauti ES līmeņa pārvaldības mehānismi. Pārvaldība ir īpaši svarīga jaunam instrumentam un vēl jo vairāk tik sarežģītam instrumentam, kas paredzēts, lai apvienotu dažādus apgabalus, pārvaldības līmeņus, zinātnes disciplīnas un finansējuma avotus. Šie mehānismi ietver īpašas starpnozaru vadības un koordinācijas struktūras, kas nodrošina jaunus Komisijas dienestu, kā arī dažādu valdības līmeņu sadarbības veidus. Katras misijas vadīšanai ar misijas sekretariātu atbalstu tika iecelti misiju vadītāji un misiju vadītāju vietnieki. Lai nodrošinātu stratēģiskas konsultācijas un ekspertu zināšanas, divās kārtās tika atlasītas misiju padomes (viena izstrādes posmam un otra — īstenošanai). Nozīmīgs progress ir panākts arī pārvaldības jomā valstu līmenī: vairākas dalībvalstis izveidoja starpministriju darba grupas un valstu spoguļgrupas labākai sadarbībai ar Komisiju attiecībā uz īstenošanu valsts līmenī. Lai atbalstītu misijas, dalībvalstis ir arī mobilizējušas dalīti pārvaldītās ES programmas. Novērtējumā arī tika konstatēts, ka misiju pārvaldība novērš organizatoriskos šķēršļus un tuvina dažādas organizācijas, lai sasniegtu kopīgos mērķus konkrētos termiņos.

Budžets — pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” satvarā ir veiktas būtiskas investīcijas, lai veicinātu zināšanu un inovatīvu risinājumu izstrādi, kas palīdzētu sasniegt ES misiju izvirzītos mērķus. Līdz šim Eiropas Komisija divās secīgās darba programmās (2021.–2022. gada darba programmā, kā arī 2023.–2024. gada darba programmā) kopumā ir darījusi pieejamus 1,8 miljardus EUR, kas atbilst 10 % no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 2. pīlāra budžeta 2021.–2023. gadam. Visām misijām ir izdevies panākt zināmu ieinteresētību un solījumus no finansējuma avotiem ārpus pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, tostarp no privātā sektora (galvenokārt ar EIB starpniecību).

Fokuss un līdzšinējais progress — lielais to iedzīvotāju iesaistes iniciatīvu skaits, kas tika organizētas misiju sagatavošanas posmā, palīdzēja veidot sabiedrības atbildību un veicināt attiecīgo ieinteresēto personu kopienu plašu iesaisti. Novērtējums liecina, ka stingri koncentrējoties uz ES politiku un stratēģijām un darbojoties ciešā saskaņā ar tām, misijas sniedz vērtīgu ieguldījumu to īstenošanā. ES misijām ārpus ES ir izdevies pulcēt lielas ieinteresēto personu kopienas, tostarp veidojot un iesaistot kopienas reģionālā un vietējā līmenī. Turklāt novērtējums liecina, ka misijas kopumā virzās uz priekšu saskaņā ar to īstenošanas plāniem un, šķiet, sasniegs tām noteiktos 2030. gada mērķrādītājus.

3. NEATRISINĀTĀS PROBLĒMAS UN UZLABOJUMI

Misijām kā jaunam instrumentam ir vajadzīgs ne tikai politiskais atbalsts, nepārtrauktība un prognozējamība, bet arī patiens izvērtējums un uzlabojumi.

Novērtējumā ir norādīts uz šiem trūkumiem, un, tā kā misiju instrumenta sākotnējais potenciāls joprojām ir spēcīgs un visām piecām misijām ir sekmīgas darbības pazīmes, Komisija ir apņēmusies šos trūkumus novērst. Šajā iedaļā sniegtie ieteikumi ir Komisijas dienestu, misiju padomju priekšsēdētāju un misiju vadītāju pārdomu rezultāts.

Papildus iepriekš minētajiem iepriecinošajiem agrīnajiem sasniegumiem ES misijas saskaras arī ar vairākiem būtiskiem sarežģījumiem. Pastāv vairākas jomas, kurās ir iespējams veikt uzlabojumus, tostarp dažkārt apgrūtinošā pārvaldības struktūra, līdz šim diezgan ierobežotā finansējuma sviras efekts ārpus pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, nepietiekama sinerģija ar citiem ES instrumentiem, privātā sektora mazā iesaiste, komunikācijas centieni un saziņa ar ieinteresētajām personām un iedzīvotājiem. Visas misijas ir veikušas pasākumus, lai risinātu šos jautājumus, taču ir vajadzīgi papildu centieni — arī horizontālā līmenī. Misiju īstenošanas gaitā, kad uzmanība aizvien vairāk tiks koncentrēta uz izvēršanu un ietekmi, risināt šos sarežģījumus būs arvien svarīgāk.

3.1. Pārvaldības un politiskās vadības uzlabošana

Lai ES misijas būtu efektīvas, tām ir vajadzīga stabila vadība un spēcīga pārvaldības sistēma. Lai gan novērtējums liecina, ka ES misijām izveidotā sistēma veicina saiknes starp politikas jomām un dažādām organizācijām, vairākas citas pārvaldības funkcijas būtu iespējams pilnveidot. Daudzas ieinteresētās personas uzskata, ka pārvaldības sistēma ir apgrūtinoša, sarežģīta un nepārredzama. Turklāt pārvaldības sistēmā vēl nav izveidota saskaņota un konsekventa misiju uzraudzības sistēma gan attiecībā uz atsevišķajām misijām, gan misiju instrumentu kopumā. Pārvaldības sistēma ir īpaši vērsta uz īstenošanu, un pašlaik tajā trūkst iespējas analizēt un novērtēt progresu (vai tā trūkumu) un izstrādāt turpmākus instrumentus un politiku. Pārvaldības sistēmā trūkst arī pietiekamu iespēju augsta līmeņa politiskām diskusijām par panākto progresu un darbības pārorientēšanai, kur tas nepieciešams.

Lai misijas būtu efektīvas, ir vajadzīga pastiprināta un labāk koordinēta administratīvā pārvaldība. Lai gūtu panākumus, šāda veida vērienīgu, visas valdības mēroga iniciatīvu, kādas ir ES misijas, īstenošanai ir jāattīsta plaša mēroga un starppolitiku sinerģijas ilgākā laikposmā un visas ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī. Piemēram, būtu jāstiprina koordinācijas mehānismi starp ES līmeņa misiju pārstāvjiem un valsts, reģionālā un vietējā līmeņa iestādēm, lai nodrošinātu, ka misiju centieni tiek izvērsti pēc iespējas tuvāk ES iedzīvotājiem. Ir arī skaidrs, ka spēcīgākai politiskajai vadībai vajadzētu darboties kā skaidram signālam, kas atvieglotu piekļuvi resursiem (tostarp finansējumam) un darbībām virzībā uz misijas mērķu sasniegšanu. Tāpēc ES misiju vadība būtu vēl vairāk jāstiprina administratīvā līmenī.

Komisija:

- *aicinās visus iesaistītos politiskos dalībniekus, tostarp dalībvalstis, izvirzīt augsta līmeņa pārstāvju kopīgam darbam ar komisāriem, kuri atbild par attiecīgajām ES misijām, lai popularizētu misijas iedzīvotājiem, mobilizētu valsts līdzekļus utt.;*

- *pastiprinās diskusijas, jo īpaši ar dalībvalstīm, par to, kā racionalizēt ES misiju pārvaldību, lai padarītu to efektīvāku, iekļaujošāku un lietderīgāku;*
- *veiks būtiskus ieguldījumus kopējo atbalsta funkciju (“neredzamo struktūrvienību”) stiprināšanā visām pašreizējām un turpmākām ES misijām un šajā paziņojumā apzināto ierobežojumu novēršanā;*
- *iedibinās katrai ES misijai atbilstošajās tematiskajās Padomes struktūrās un Eiropas Parlamenta komitejās ikgadējas debates par ES misiju īstenošanu.*

3.2. Vairāk un labāku līdzinvestīciju, tostarp no privātā sektora, nodrošināšana

Ir jāmobilizē plašāks instrumentu portfelis, un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” uzaicinājumiem ir jākalpo tikai kā sagatavošanas finansējumam un vispārējiem darbības ievirzītājiem, nevis galvenajiem ieviešanas instrumentiem. Lai īstenotu integrēto pieeju misijām, ir vajadzīga spēcīga līdzatbildība visā Komisijā un Savienībā, iesaistot visus attiecīgos dalībniekus un ieinteresētās personas, tostarp to finansēšanas instrumentu izmantošanā, jo misijām ir jāaptver visa inovācijas ķēde no laboratorijas līdz izvēršanai plašākā mērogā. Pārvaldības mehānismu starpdisciplināritāte sniedz plašas iespējas veidot sinerģiju starp ES misijām un citām pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” daļām, ES misijām un citiem ES instrumentiem un ES misijām un valsts, reģionālo un vietējo politiku un finansēšanas programmām. Šajā novērtējumā apkopotie pierādījumi liecina, ka šīs iespējas vēl nav pilnīgi izmantotas.

Dalībvalstu ES finansējuma plānošana ir ciešāk jāsaista ar ES misijām. Tas ir būtisks sinerģijas veidošanas elements, piemēram, ES misijās sistemātiskāk izmantojot kohēzijas politiku. Tāpēc vēl viens svarīgs uzdevums ir dažādot finansējumu un tā avotus, lai atbalstītu darbību plūsmu no pētniecības līdz ieviešanai. Šajā nolūkā būtu jāizveido ļoti cieša saziņa starp Komisijas dienestiem un dalībvalstu vadošajām un īstenošanas iestādēm.

Līdz šim ES misiju īstenošana galvenokārt tiek finansēta no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” un citiem publiskā finansējuma avotiem. Tomēr, lai līdz 2030. gadam nodrošinātu pilnvērtīgu efektu, šie līdzekļi ir jāpapildina ar ievērojamām privātā sektora un filantropisko organizāciju investīcijām, lai nodrošinātu risinājumu izvēršanu un replicēšanu plašākā mērogā. Īstenojot centienus šajā virzienā, būtu jāpalielina šo dalībnieku investīciju un iesaistes līmenis.

Ciešāka sadarbība ar EIB ir būtiska, lai sasniegtu ES misiju mērķus. Sagatavošanas un īstenošanas posmos ES misijas ir cieši sadarbojušās ar EIB, kas sniedza konsultācijas, atbalstot misiju īstenošanas plānu investīciju programmu izstrādi. Šī sadarbība būtu jāpaplašina, jo īpaši ņemot vērā vairāku misiju mērķu un EIB mērķu ciešo saskaņotību.

Ir jāiegulda lielākas pūles, lai palielinātu privātā sektora interesi par ES misiju darbībām. Nav pilnīgi izpētīta privātajam sektoram izstrādātu inovatīvu instrumentu, piemēram, inovāciju publiskā iepirkuma, izmantošana. Turklāt pieredze liecina, ka sadarbība ar Eiropas partnerībām un jo īpaši ar tām, kurās ir spēcīga nozares iesaiste, ir efektīvs veids, kā palielināt nozares interesi par ES politikas prioritātēm un to, kā tā var palīdzēt tās īstenot. Jau ir izsludināti ES misiju un atsevišķu kopīgi plānotu Eiropas partnerību kopīgie

uzaicinājumi. Uz misijām orientētu un ar misijām saistītu uzaicinājumu izsludināšana esošo un turpmāko Eiropas partnerību satvarā pavērtu plašākas iespējas sadarbībai ar nozari. To papildinās strukturēts dialogs ar nozares un filantropisko organizāciju galvenajām interešu grupām.

Komisija:

- *pastiprinās darbu ES misiju portfeļa veidošanā un pārvaldībā, lai misiju vadītājiem nodrošinātu viedās uzraudzības un intervences instrumentus;*
- *mobilizēs instrumentu plašāku portfeli, tostarp publiskā un privātā sektora partnerības un inovācijas publisko iepirkumu;*
- *pastiprinās diskusijas par dalībvalstu ES finansējuma plānošanas saskaņošanu ar ES misijām;*
- *aicinās sniegt ieteikumus un padomus par to, kā palielināt privātā sektora iesaisti un ieguldījumu ES misijās.*

3.3. Iedzīvotāju un ieinteresēto personu iesaistes paplašināšana

Katras ES misijas mērķu sasniegšana (un ES vispārējo ambīciju īstenošana) galu galā ir atkarīga no plaša sabiedrības atbalsta un nepieciešamās zaļās un digitālās pārkārtošanās pieņemšanas. Lai gan misijās tieši iesaistīto ieinteresēto personu līdzdalība ir bijusi diezgan efektīva, joprojām ir iespējams vēl vairāk stimulēt plašāku sabiedrības informētību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru tiešu iesaisti, tādējādi izmantojot misiju potenciālu. Ir vajadzīgi papildu centieni, lai veicinātu informētību par misijas mērķiem un ietekmi, stiprinātu ieinteresēto personu atgriezeniskās saites mehānismus un palielinātu misiju un to konkrēto darbību pamanāmību. Šajā nolūkā ir ievērojami jāpastiprina komunikācijas centieni, kas vērsti uz attiecīgajām ieinteresēto personu grupām un iedzīvotājiem individuāli.

Sabiedrībā joprojām trūkst izpratnes par ES misiju kā instrumenta potenciālu un nodrošinātajiem ieguvumiem. Šāda situācija pastāv, neraugoties uz to, ka atsevišķas ES misijas, kuras ir aktīvi īstenojušas komunikācijas, izpratnes vairošanas un ieinteresēto personu kopienas iesaistīšanas centienus, ir guvušas arī vērā ņemamus panākumus. Misiju kā instrumenta zīmola pamanāmība veicina iesaisti individuālo misiju darbā. Arī aktīva un pastāvīga Eiropas Parlamenta, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas un Reģionu komitejas iesaiste ir būtiska, lai veicinātu sabiedrības informētību un mobilizētu iedzīvotājus.

Komisija pastiprinās mērķtiecīgu darbību izmantošanu, lai kopīgi atbalstītu misijas, tostarp izpratnes veicināšanas un komunikācijas jomā. Tā arī stiprinās uzraudzības sistēmu, lai kvantitatīvākā un saprotamākā veidā novērtētu ES misiju īstenošanas progresu. Tā arī sagatavos ieteikumus par īstenojamo politiku attiecībā uz ES misiju nākotni, tostarp stratēģijām pārejai uz nākamo ES ilgtermiņa budžetu. Šajā novērtējumā, kurš ir veikts ļoti agrīnā misiju darbības posmā, gūtā pieredze apliecina to, cik svarīgi ir pastāvīgi pārskatīt īstenošanas parametrus. Komisija aņņemas 2025. gadā sagatavot papildu novērtējuma ziņojumu par ES misiju īstenošanu, lai izvērtētu progresu, novērtētu finansējuma

pietiekamību, apzinātu sasniegumus turpmākai izplatīšanai un misiju radīto inovatīvo risinājumu atkārtotai.

Komisija:

- *turpinās sadarboties ar komunikācijas speciālistiem saistībā ar stratēģiju vairāk uz iedzīvotājiem balstītai pieejai ES misijām;*
- *veiks mērķtiecīgas darbības, lai atbalstītu vietējos un valsts komunikācijas centienus iedzīvotāju iesaistīšanās veicināšanai un sabiedrības informētības par ES misijām uzlabošanā;*
- *2025. gadā publicēs jaunu ziņojumu par ES misiju īstenošanu;*
- *organizēs publiskas debates par īstenošanas ziņojumiem, lai izdarītu secinājumus, apspriestu progresu un informētu par ES misiju sasniegumiem.*

4. JAUNS IMPULSS

Pašreizējās piecas ES misijas ir sasniegušas ievērojamus praktiskos rezultātus, un tās turpinās darbu, lai konsolidētu un risinātu atlikušās problēmas. Tomēr novērtējumā ir arī uzsvērtā iespēja paplašināt misiju portfeli un nepieciešamība atkārtoti apstiprināt politisko un finansiālo atbalstu instrumentam.

4.1. Jaunas ES misijas izveide attiecībā uz Jauno Eiropas “Bauhaus”

Vairāk nekā divus gadus pēc iniciatīvas Jaunais Eiropas “Bauhaus” (NEB)²⁸ uzsākšanas ir panākts ievērojams progress virzībā uz mērķi sasaistīt Eiropas zaļo kursu ar mūsu dzīves telpu un pieredzi. Iniciatīvai ir sava kopiena ar vairāk nekā 1000 dalībnieku, kas darbojas visā Eiropā un ārpus tās kā konsultatīvā grupa, kuras sastāvā ir cienīti arhitektūras, kultūras, dizaina un ilgtspējas nozares pārstāvji. Tā iedvesmo augšupējus projektus un iniciatīvas, kurās tiek testētas un demonstrētas Jaunā Eiropas “Bauhaus” idejas un darbības.

Jaunajam Eiropas “Bauhaus” un ES misijām jau ir vairākas kopīgas iezīmes. Šis novērtējums un tajā konstatētie izaicinājumi, kā arī pārdomas NEB kopienā un Eiropas Parlamenta aicinājumi²⁹ liecina, ka šobrīd ir labvēlīgi apstākļi, lai, izveidojot jaunu īpašu ES misiju, konsolidētu NEB iniciatīvas progresu, galvenās uzmanības jomas un pamatu pētniecībā un inovācijā.

Īpašā NEB misija tiks veidota tāpat kā pirmās piecas misijas. Tas ietver misijas valdes iecelšanu un misijas īstenošanas plāna izstrādi; abi šie elementi palīdzēs noteikt precīzus misijas mērķus un starpposma mērķus, kā tas bija attiecībā uz pirmajām piecām misijām. Tādējādi tiktu ņemti vērā Jaunā Eiropas “Bauhaus” iniciatīvas līdzšinējie sasniegumi un potenciāls, kā arī ES misiju novērtējums.

²⁸ https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en.

²⁹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_LV.html.

Jaunā misija papildinātu un veicinātu esošo misiju turpmāko darbu. Piemēram, misijām attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimatneitrālām un viedām pilsētām tiktu radīts potenciāls veidot turpmāku sinerģiju ar dažādiem finansēšanas instrumentiem un privātā sektora investīcijām. Tā arī varētu papildināt šīs divas misijas, īstenojot holistiskāku un padziļinātāku pieeju būvētajai videi, piemēram, ar pētniecības un inovācijas starpniecību pētot, kā apkaimes varētu kļūt par oglekļa piesaistītājiem, integrēt tās aprites ekosistēmā, padarīt tās noturīgākas pret klimata pārmaiņām un ļaut tām ar reģeneratīvu dizainu atdot resursus atpakaļ dabai. *NEB* ir arī spēcīga sociālās inovācijas dimensija, jo tā veicina inovatīvas pārvaldības un politikas veidošanas pieeju izstrādi, lai palielinātu lēmumu pieņemšanas plūsmu elastību, ātrumu un apertīgumu salīdzinājumā ar klasiskajiem procesiem. Jaunā Eiropas “Bauhaus” misijas darbības joma nodrošinātu papildināmības sinerģiju ar attiecīgām iniciatīvām, piemēram, Eiropas partnerību “Cilvēkorientēta ilgtspējīga būvētā vide”. *NEB* misija sadarbotos ar cilvēkiem, lai panāktu lielāku sabiedrības atbalstu zaļā kursa politikai, veicinot sociālo atbildību par zaļajiem risinājumiem un mudinot mainīt paradumus nolūkā sasniegt zaļā kursa mērķus. Tas tiktu darīts, koncentrējoties uz ilgtspēju līdztekus citiem kritērijiem, tostarp nodrošinātās pieredzes pieejamībai, pieejamībai cenas ziņā un kvalitātei.

Ar Jaunā Eiropas “Bauhaus” iniciatīvu jau ir izveidota sinerģija starp investīcijām pētniecībā un inovācijā, citiem finansēšanas instrumentiem³⁰ un privātā sektora investīcijām. Visas 27 dalībvalstis ir apņēmušās īstenot Jauno Eiropas “Bauhaus” vairāk nekā 220 kohēzijas politikas programmās. Patlaban tam ir ievērojams potenciāls vēl vairāk paplašināt un izvērst inovatīvus risinājumus vietējā un reģionālā līmenī. Eiropas Investīciju banka arī ir iesaistīta Jaunā Eiropas “Bauhaus” investīciju pamatnostādņu izstrādē, lai palīdzētu jaunuzņēmumiem un projektu virzītājiem. Jaunā Eiropas “Bauhaus” īstenošanu 2023. gadā sekmē divi Eiropas Inovācijas padomes uzdevumi. Kopš 2021. gada Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts ar iniciatīvas EIT kopienas Jaunā Eiropas “Bauhaus” starpniecību mobilizē piecas zināšanu un inovāciju kopienas un to attiecīgos tīklus uzņēmējdarbības, izglītības un pētniecības jomā. ES misija ir piemērots instruments, ar ko stiprināt šādu sinerģiju, izvērst tās mērogu un nodrošināt maksimālu ietekmi.

Komisija:

- *ierosinās veidot jaunu ES misiju, kas veltīta Jaunajam Eiropas “Bauhaus”;*
- *sāks gatavošanos tās paplašināšanai, tostarp misijas valdes izveidei un misijas īstenošanas plāna izstrādei.*

4.2. Politiskā un finansiālā atbalsta atkārtota apstiprināšana

Nemot vērā ES misiju vērienīgumu, ir vajadzīgi pastāvīgi un nepārtraukti koordinēti centieni vairāk nekā 10 gadu ilgā periodā. Lai gan joprojām turpinās ES misiju agrīnais īstenošanas posms, tās jau ir guvušas ievērojamu ES iestāžu, dalībvalstu, reģionālo un vietējo

30 “Apvārsnis Eiropa”, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, *LIFE*, Digitālā Eiropa, Vienotā tirgus programma, *COSME*, *Erasmus+*, “Radošā Eiropa”, Eiropas Solidaritātes korpuss.

iestāžu un plaša ieinteresēto personu loka uzmanību un atbalstu. Šis impulss ir jāturpina, lai nodrošinātu, ka ES misijas ilgtermiņā sasniedz savus mērķus.

Lai ES misijas varētu pilnīgi īstenot savu potenciālu, ir vajadzīga skaidra apņemšanās pašreizējā ES ilgtermiņa budžeta satvarā turpināt sniegt finansiālu atbalstu pamatprogrammai “Apvārsnis Eiropa”. Attiecīgi Komisija uzskata, ka pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” atbalsts ES misijām pēc 2023. gada būtu jānosaka 11 % apmērā no 2. pīlāra³¹. Šis finansējums garantēs nepārtrauktību un palīdzēs saglabāt pašreizējo misiju īstenošanas tempu. Tajā pašā laikā tās tādējādi tiks mudinātas piesaistīt finansējuma avotus ārpus pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, vienlaikus arī nodrošinot iespēju sākt jaunu misiju.

Komisija:

- *atkārtoti apstiprinās savu politisko apņemšanos un atbalstu ES misijām;*
- *saglabās ES misijas kā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” un citu Savienības instrumentu īstenošanas pamatiniciatīvas;*
- *ierosinās līdz 2027. gadam ES misijām atvēlēt 11 % no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 2. pīlāra budžeta.*

5. SECINĀJUMS

Piecu ES misiju īstenošanas divu gadu pieredze ir apliecinājusi, ka misijās balstīta pieeja kā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” instruments veicina plašu un entuziastisku ieinteresēto personu kopienu iesaistīšanos. Pateicoties spējai veicināt eksperimentus, koordinēšanu un izvēršanas mērogu, ES misiju instrumentam var būt izšķiroša nozīme, īstenojot sabiedrības pārkārtošanos vairākās jomās.

Pamatojoties uz Komisijas dienestu darba dokumentā izklāstīto ES misiju novērtējumu un analīzi, šajā paziņojumā secināts, ka pašreizējo piecu misiju īstenošana būtu jāturpina, palielinot gan politisko, gan finansiālo atbalstu. Jauna misija attiecībā uz Jauno Eiropas “Bauhaus” papildinās un stiprinās jau esošo misiju darbu, paverot jaunas iespējas nodrošināt Eiropai taustāmus ieguvumus pētniecības un inovācijas jomā.

Tomēr pieredze arī liecina, ka, lai pilnīgi īstenotu savu potenciālu, misiju instrumentam ir jārisina dažas atlikušās problēmas, jo īpaši saistībā ar sabiedrības informētību, pārvaldību un spēju piesaistīt citus finansējuma avotus, tostarp privāto finansējumu. Šajā paziņojumā formulēto darbību mērķis ir sadarbībā ar visām ES iestādēm, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām visā ES risināt problēmas, ar kurām joprojām saskaras ES misijas, lai šis transformatīvais instruments būtu patiesi sekmīgs.

31 Ieguldījuma sadalījums starp dažādām 2. pīlāra kopām tiks diferencēts kopās, atspoguļojot misiju mērķus un to saikni ar konkrēto kopu. Tas neapdraudēs atbalstu stratēģisko tehnoloģiju ieviešanai un izvēršanai Savienībā, kā noteikts ES rūpniecības politikā un Komisijas priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšanu.